(ז) ויאמר אליו אני יהוה אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את הארץ הזאת לרשתה:

ז ואמר, ליה: אנא יי, דאפקתך מאור דכשדאי, למתן לך ית ארעא הדא, למירתה.

(ח) ויאמר אדני יהוה במה אדע כי אירשנה:

ח ואמר: יי אלהים, במא אדע ארי אירתנה.

(ט) ויאמר אליו קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת ואיל משלש ותר וגוזל:

ט ואמר, ליה, קריב קדמי עגלין תלתא, ועזין תלתא, ודכרין תלתא; ושפנינא, ובר יונה.

רש"י עגלה משלשת. שלש עגלים, רמז לשלש פרים...

(י) ויקח לו את כל אלה ויבתר אתם בתוך ויתן איש בתרו לקראת רעהו ואת הצפר לא בתר:

י וקריב קדמוהי ית כל אלין, ופליג יתהון במציעא, ויהב פלגיה, לקבל חבריה; וית עופא, לא פליג.

רש"י ויבתר אתם. חלק כל אחד...

(יא) וירד העיט על הפגרים וישב אתם אברם:

יא ונחת עופא, על פלגיא; ואפרח יתהון, אברם.

רש"י העיט. הוא עוף...

(יב) ויהי השמש לבוא ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה גדלה נפלת עליו:

יב והוה שמשא למיעל, ושינתא נפלת על אברם; והא אימה קבל סגי, נפלת עלוהי.

רש"י והנה אימה וגו'. רמז לצרות וחשך של גליות:

(יג) ויאמר לאברם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה:

יג ואמר לאברם, מידע תדע ארי דירין יהון בנך בארעא דלא דילהון, ויפלחון בהון, ויענון יתהון ארבע מאה, שנין.

רש"י כי גר יהיה זרעך...

(יד) וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכש גדול:

יד ואף ית עמא דיפלחון בהון, דאין אנא; ובתר כין יפקון, בקנינא סגי.

רש"י וגם את הגוי...

(טו) ואתה תבוא אל אבתיך בשלום תקבר בשיבה טובה:

טו ואת, תתכניש לות אבהתך, בשלם; תתקבר, בסיבו טבא.

רש"י ואתה תבא...

(טז) ודור רביעי ישובו הנה כי לא שלם עון האמרי עד הנה:

טז ודרא רביעאה, יתובון הלכא: ארי לא שלים חובא דאמוראה, עד כען.

רש"י ודור רביעי...

(יז) ויהי השמש באה ועלטה היה והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים האלה:

יז והוה שמשא עלת, וקבלא הוה; והא תנור דתנן, ובעור דאישא, דעדא, בין פלגיא האלין.

רש"י ויהי השמש באה...

(יח) ביום ההוא כרת יהוה את אברם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת מנהר מצרים עד הנהר הגדל נהר פרת:

יח ביומא ההוא, גזר יי עם אברם קים למימר: לבנך, יהבית ית ארעא הדא, מנהרא דמצרים, עד נהרא רבא נהרא פרת.

רש"י לזרעך נתתי...

(יט) את הקיני ואת הקנזי ואת הקדמני:

יט ית שלמאי, וית קנזאי, וית קדמונאי.

רש"י את הקיני...

(כ) ואת החתי ואת הפרזי ואת הרפאים:

כ וית חתאי וית פרזאי, וית גבראי.

רש"י ואת הרפאים...

(כא) ואת האמרי ואת הכנעני ואת הגרגשי ואת היבוסי: ס

כא וית אמוראי, וית כנענאי, וית גרגשאי, וית יבוסאי.

טז (א) ושרי אשת אברם לא ילדה לו ולה שפחה מצרית ושמה הגר:

א ושרי אתת אברם, לא ילידת ליה; ולה אמתא מצריתא, ושמה הגר.

רש"י שפחה מצרית...

(ב) ותאמר שרי אל אברם הנה נא עצרני יהוה מלדת בא נא אל שפחתי אולי אבנה ממנה וישמע אברם לקול שרי:

ב ואמרת שרי לאברם, הא כען מנעני יי מלמילד, עול כען לות אמתי, מאם אתבני מנה; וקביל אברם, למימר שרי.

רש"י אולי אבנה ממנה...

(ג) ותקח שרי אשת אברם את הגר המצרית שפחתה מקץ עשר שנים לשבת אברם בארץ כנען ותתן אתה לאברם אישה לו לאשה:

ג ודברת שרי אתת אברם, ית הגר מצריתא אמתה, מסוף עסר שנין, למתב אברם בארעא דכנען; ויהבת יתה לאברם בעלה, לה לאתו.

רש"י ותקח שרי...

(ד) ויבא אל הגר ותהר ותרא כי הרתה ותקל גברתה בעיניה:

ד ועאל לות הגר, ועדיאת; וחזת ארי עדיאת, וקלת רבונתה בעינהא.

רש"י ויבא אל הגר ותהר...

(ה) ותאמר שרי אל אברם חמסי עליך אנכי נתתי שפחתי בחיקך ותרא כי הרתה ואקל בעיניה ישפט יהוה ביני וביניך:

ה ואמרת שרי לאברם, דין לי עלך אנא יהבית אמתי לך, וחזת ארי עדיאת וקלית בעינהא; ידין יי, בינא ובינך.

רש"י חמסי עליך...

(ו) ויאמר אברם אל שרי הנה שפחתך בידך עשי לה הטוב בעיניך ותענה שרי ותברח מפניה:

ו ואמר אברם לשרי, הא אמתיך בידיך עבידי לה, דתקין בעיניכי; וענתה שרי, וערקת מן קדמהא.

רש"י ותענה שרי...

(ז) וימצאה מלאך יהוה על עין המים במדבר על העין בדרך שור:

ז ואשכחה מלאכא דיי, על עינא דמיא במדברא; על עינא, באורחא דחגרא.

(ח) ויאמר הגר שפחת שרי אי מזה באת ואנה תלכי ותאמר מפני שרי גברתי אנכי ברחת:

ח ואמר, הגר אמתה דשרי מנן את אתיא ולאן את אזלא; ואמרת מן קדם שרי רבונתי, אנא ערקא.

רש"י אי מזה באת...

(ט) ויאמר לה מלאך יהוה שובי אל גברתך והתעני תחת ידיה:

ט ואמר לה מלאכא דיי, תובי לות רבונתיך, ואשתעבדי, תחות ידהא.

רש"י ויאמר לה מלאך ה' וגו'...

(י) ויאמר לה מלאך יהוה הרבה ארבה את זרעך ולא יספר מרב:

י ואמר לה מלאכא דיי, אסגאה אסגי ית בניכי, ולא יתמנון, מסגי.

(יא) ויאמר לה מלאך יהוה הנך הרה וילדת בן וקראת שמו ישמעאל כי שמע יהוה אל עניך:

יא ואמר לה מלאכא דיי, הא את מעדיא ותלידין בר, ותקרין שמיה ישמעאל, ארי קביל יי צלותיך.

רש"י הנך הרה...

(יב) והוא יהיה פרא אדם ידו בכל ויד כל בו ועל פני כל אחיו ישכן:

יב והוא יהי, מרוד באנשא הוא יהי צריך לכולא, ואף ידא דכולא יהון צריכין ליה; ועל אפי כל אחוהי, ישרי.

רש"י פרא אדם...

(יג) ותקרא שם יהוה הדבר אליה אתה אל ראי כי אמרה הגם הלם ראיתי אחרי ראי:

יג וצליאת בשמא דיי, דאתמליל עמה, אמרת את הוא אלהא חזי כולא; ארי אמרת, אף אנא שריתי חזיא בתר דאתגלי לי.

רש"י אתה אל ראי...

(יד) על כן קרא לבאר באר לחי ראי הנה בין קדש ובין ברד:

יד על כן קרא לבירא, בירא דמלאך קימא אתחזי עלה; הא היא בין רקם, ובין חגרא.

רש"י באר לחי רואי...

(טו) ותלד הגר לאברם בן ויקרא אברם שם בנו אשר ילדה הגר ישמעאל:

טו וילידת הגר לאברם, בר; וקרא אברם שום בריה דילידת הגר, ישמעאל.

רש"י ויקרא אברם שם וגו'...

(טז) ואברם בן שמנים שנה ושש שנים בלדת הגר את ישמעאל לאברם: ס

טז ואברם, בר תמנן ושית שנין; כד ילידת הגר ית ישמעאל, לאברם.

רש"י ואברם בן שמונים וגו'...

יז (א) ויהי אברם בן תשעים שנה ותשע שנים וירא יהוה אל אברם ויאמר אליו אני אל שדי התהלך לפני והיה תמים:

א והוה אברם, בר תשעין ותשע שנין; ואתגלי יי לאברם, ואמר ליה אנא אל שדי, פלח קדמי, והוי שלים.

רש"י אני אל שדי...

(ב) ואתנה בריתי ביני ובינך וארבה אותך במאד מאד:

ב ואתין קימי, בין מימרי ובינך; ואסגי יתך, לחדא לחדא.

רש"י ואתנה בריתי...

(ג) ויפל אברם על פניו וידבר אתו אלהים לאמר:

ג ונפל אברם, על אפוהי; ומליל עמיה יי, למימר.

רש"י ויפל אברם על פניו...

(ד) אני הנה בריתי אתך והיית לאב המון גוים:

ד אנא, הא גזר קימי עמך; ותהי, לאב סגי עממין.

(ה) ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם כי אב המון גוים נתתיך:

ה ולא יתקרי עוד ית שמך, אברם; ויהי שמך, אברהם, ארי לאב סגי עממין יהבתך.

רש"י כי אב המון גוים...

(ו) והפרתי אתך במאד מאד ונתתיך לגוים ומלכים ממך יצאו:

ו ואפיש יתך לחדא לחדא, ואתנינך לכנשין; ומלכין דשלטין בעממיא, מנך יפקון.

רש"י ונתתיך לגוים...